

5. Perspektiver

5.1 Perspektiver for det fremtidige arbejde

En vigtig indsats i det fremtidige arbejde bliver de fortsatte bestræbelser på at få etableret en regional indsats, der er i overensstemmelse med de nationale prioriteringer. Hvis der skal skabes sandt ejerskab skal disse prioriteringer være grundstammen i indsatsen. Der kræves en fortsat diskussion med både nationale og regionale myndigheder for at få konkretiseret de regionale programmer, sådan at der handles lokalt ud fra et regionalt perspektiv. Rio-princippet om indsats på det lavest mulige niveau skal ligeledes respekteres. I den sammenhæng vil det være afgørende at dette sker på landenes præmisser og at samarbejdet sker gennem de regionale fora, landene selv peger på.

Baseret på de hidtidige reaktioner fra samarbejdslandene må det forventes at det regionale perspektiv i høj grad vil blive implementeret gennem regionale institutioner, erfaringsudveksling og gennem regionale uddannelses- og forskningsindsatser. I den forbindelse har der endog været vist interesse for samarbejde regionerne imellem. Samtidig vil der ske en indsats for at styrke de regionale institutioner.

Det forventes også, at der skal ske en særlig indsats for at få landenes egne parter involveret i at etablere relevante landeprogrammer omkring de problemkomplekser, der er defineret i de regionale strategier. I den sammenhæng bliver det specielt vigtigt at få knyttet miljøindsatsen direkte til landenes egne udviklingsaktiviteter, som de fremgår af de nationale udviklingsplaner. Netop herved etableres den nødvendige sammenhæng mellem miljø og udvikling. Og samtidig etableres der stærkere lokalt ejerskab og bæredygtighed, idet miljøbistanden integreres i landenes egne udviklingsbestræbelser. I den forbindelse bliver det også afgørende at opstille klare målsætninger, dels for landenes egen indsats, og dels for den indsats, der ydes gennem miljøbistanden. Opfyldelsen af disse målsætninger bør kunne følges ved etablering af de nødvendige basisdata og indikatorer, der beskriver landenes egen indsats indenfor området, samt hvorledes miljøbistanden bidrager. I forbindelse med etableringen af landeprogrammer må de enkelte projektaktiviteter desuden klart relateres til landeprogrammernes målsætninger. I tilknytning hertil vil der blive søgt udarbejdet et system for etablering af indikatorer, der beskriver hvorvidt aktiviteterne når deres mål.

Et andet vigtigt fremtidsperspektiv er bestræbelserne på at skabe et stærkt lokalt engagement i og ejerskab af de aktiviteter, der iværksættes. Specielt er det vigtigt at skabe en lokal bevidsthed om at den danske bistand er et bidrag til at landene selv løser deres problemer, og ikke at bistanden løser problemerne for dem. Dette sker ved i højere grad at lade samarbejdslandene selv tage ansvaret for forberedelse og implementering af projekterne, hvor der fra dansk side især vil blive ydet bistand i form af ressourcpersoner og lokale konsulenttydelser. Samtidig vil der blive lagt vægt på at involvere den lokale ressourcebase i indsatsen i et samarbejde med de danske aktører, således at der skabes en kvalificeret lokal ekspertise.

I takt med at midlerne til miljøbistanden under MIKA-rammen vokser, vil det være relevant og nødvendigt at udvide antallet af samarbejdslande og regioner for indsatsen. Dette spørgsmål forventes første gang drøftet i forbindelse med redegørelsen til Folketinget om den videre udbygning af miljøbistanden til udviklingslande, som skal afgives i 1998 på baggrund af foretagne evalueringer af indsatsen, jvf. den motiverede dagsorden fra Folketingets debat 21.marts 1996.

Relationen til UNGASS

Udgangspunktet for UNGASS-mødet i New York i juni er, at selvom der på en række konkrete områder, ikke mindst institutionelt, er sket fremskridt siden Rio, så er den globale miljøsituation fortsat blevet forværret, og væsentlige miljøproblemer er fortsat dybt forankret i samfundsudviklingen i lande overalt på Jorden.

De fem år der er forløbet siden Rio-konferencen har været karakteriseret af en hastigt voksende »globalisering« af samspillet mellem Verdens lande, specielt indenfor samhandel, direkte investeringer og på kapitalmarkedsområdet. Mens nogle udviklingslande har været i stand til at udnytte denne udvikling positivt gennem tiltrækning af betydelige udenlandske investeringer, er andre blevet ringere stillet og har oplevet fortsat faldende BNI gennem denne periode. Disse lande har derfor fortsat behov for at kunne støtte deres bestræbelser på at gennemføre en miljømæssig bæredygtig udvikling på betydelige tilførsler af officiel udviklingsbistand, samtidig med at de fortsætter deres bestræbelser for at tiltrække udenlandsk privat kapital.

Heroverfor står imidlertid, at den under Rio-konferencen bekræftede målsætning om en